

Nr 524

Av herr Tobé m. fl., om planväsendets framtida organisation m. m.

(Lika lydande med motion nr 415 i Första kammaren)

I bilaga 13 till årets statsverksproposition, inrikesdepartementet, ges på s. 144 ff. en utförlig behandling av bostadsbyggnadsutredningens betänkande »Höjd bostadsstandard» (SOU 1965: 32) och däröver avgivna remissutlåtanden. Där har även berörts utredningens förslag i fråga om planläggningsverksamheten.

Departementschefens uttalanden i denna del kan uppdelas i följande huvudfrågor:

1. *Samhällsplaneringens metodik*: torde få övervägas i annat sammanhang.

2. *Planeringsgrupper på länsnivå*: bör vila i avvaktan på länsförvaltningsutredningens förslag.

3. *Utredningsorgan i länen*: får anses redan existera (länsplanerade).

4. *Kommunala bostadsbyggnadsprogram*: anpassas till utvecklingen genom pågående överarbetning av anvisningarna.

5. *Praxis vid fastställelsegranskning av detaljplaner*: kommer att redovisas av byggnadsstyrelsen.

6. *Översyn av byggnadslagstiftningen och de olika planinstituterna*: prövas för närvarande inom kommunikationsdepartementet.

7. *Central utrednings- och informationsverksamhet kring planeringsmetodiska frågor*: bör finansieras med medel från fonden för byggnadsforskning, men organisationen av verksamheten bör ytterligare övervägas.

Vad som avhandlats i punkterna 1. Planeringsmetodik, 5. Granskningspraxis, 6. Översyn av byggnadslagstiftning och planinstitut samt i någon mån 7. Utrednings- och informationsverksamhet berör närmast kommunikationsdepartementet. Det är därför förstäeligt att inrikesministern här redovisar problemen men inte direkt anger någon lösning. I kommunikationsdepartementets del av statsverkspropositionen, bil. 8, nämnes dessa frågor emellertid inte alls, ej heller aviseras någon proposition som täcker någon av dessa frågor.

1956 års berättelse från riksdagens revisorer innehöll under § 20 ett förslag om utredning rörande planväsendet. Detta behandlades av statsutskottet

i utlåtande nr 93 vid 1957 års riksdag. I enlighet med utlåtandet beslöt riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå att 1951 års byggnadsutredning skulle få i uppdrag att verkställa viss översyn av riktlinjer för den översiktliga planeringen.

Samtidigt som byggnadsutredningen var färdig med sitt huvudbetänkande »Förenklad byggnadslagstiftning» (SOU 1957:21) erhöll utredningen tilläggsdirektiv enligt statsutskottets förslag den 31 maj 1957. På grund av svårigheter med biträde av sekreterare och andra orsaker kom byggnadsutredningen aldrig i tillfälle att fullfölja utredningsuppdraget.

I proposition nr 98 till 1962 års riksdag, som behandlade byggnadsstyrelsens omorganisation, tog kommunikationsministern upp frågan om samhällsplaneringens organisatoriska sammanhållning i anslutning till förevarande beslut vid 1957 års riksdag. Departementschefen avsåg att anförtro en utredning härom »åt en i vanlig ordning tillkallad sakkunnigkommitté». För direktivskrivning förutsattes att en särskild arbetsgrupp skulle tillsättas med företrädare för de närmast berörda departementen. En sådan arbetsgrupp har därefter verkat och även åberopats i propositioner till 1963 och 1964 års riksdagar.

Under senare år har såväl naturvårdsutredningen som fritidsutredningen i sina betänkanden berört såväl samhällsplaneringens allmänna villkor som planlagstiftningen. Vidare har byggnadsstyrelsen i samband med en år 1964 verkställd undersökning om bebyggelseplaneringens läge framställt önskemål om en översyn av planeringslagstiftningen. I sitt yttrande över bostadsbyggnadsutredningens betänkande har byggnadsstyrelsen vidare utvecklat sin uppfattning härom, vilket även redovisats i bil. 13 till statsverkspropositionen vid årets riksdag.

Av remissutlåtandena över betänkandet »Höjd bostadsstandard» torde framgå att det råder vitt skilda meningar om hur planeringssystemet organisatoriskt och lagtekniskt bör utformas. Den utredning, i och för sig mycket förtjänstfull, som bostadsbyggnadsutredningen redovisar i dessa avseenden kan inte betecknas som allsidig och bör ej läggas till grund för en nyordning inom verksamheten. Däremot måste det framhållas att betänkandet åstadkommit en gynnsam atmosfär för att nu allsidigt angripa problemet i hela dess vidd.

Genom kommunalblockbildningen och den inom dennas ram begynnande utvecklingsplaneringen har ytterligare skäl framkommit att överväga dessa frågor. Den översiktliga planeringen ställs här i direkt beroende av det kommunalekonomiska handlandet, medan detaljplaneringen direkt kommer att reglera byggandet efter de riktlinjer i stora drag som den översiktliga planeringen anvisar.

I många sammanhang har under senare år talats om behovet av en rikspanering i fråga om åtminstone vissa stalliga aktiviteter, samtidigt som lag-

stiftning och praxis slagit vakt om det kommunala planmonopolet. I dessa avseenden föreligger även ett behov av klarare linjer som berör såväl organisation som lagstiftning.

Regionplaneinstitutet, sådant det utformats i byggnadslagstiftningen, har endast tillämpats i några tätortsregioner och med växande framgång. I malmöregionen, där frågor om regional planering stötts och blötts i många år, har beslut nu fattats om att i stället bilda ett kommunalförbund för sådan planering och för att i vissa delar kunna genomföra en sådan plan.

De här angivna omständigheterna talar för att tiden är mogen att behandla planeringsfrågorna såväl organisatoriskt som lagstiftningsmässigt. De båda frågorna hör intimt ihop men kan tänkas bli behandlade var för sig om tillräckligt samband hålles.

På grund av det anförda får vi föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning i fråga om planväsendets framtida organisation och om planlagstiftningen.

Stockholm den 26 januari 1966

Erik Tobé

Olaus Nyberg

Rune Gustavsson

i Alvesta